

ASPECTE CONTABILE AFERENTE DIFERENȚELOR DE CURS VALUTAR ȘI DE SUMĂ

ACCOUNTING ASPECTS RELATING TO EXCHANGE RATE AND AMOUNT DIFFERENCES

Autor: Marius HOTNOGU, Undergraduate student

e-mail: hotnogu.marius@ase.md

Coordonator științific: Angela POPOVICI,

ORCID: 0000-0002-8844-0304

e-mail: popovici.angela.alexandru@ase.md

Academia de Studii Economice din Moldova

Abstract. *This article examines the accounting aspects of exchange rate and amount differences, which mainly refer to:*

- concretization of the definition and amount;
- establishing the moment in which the differences in exchange rate and amount appear;
- highlighting the method of calculating the differences in the exchange rate and the amount;
- reflecting exchange rate and amount differences established in accounting.

Transactions in foreign currency include the export/import of goods and services, granting/receiving credits and loans, financial investments, founders' contributions to the social capital and other operations permitted by the legislation in force. These aspects result from the changes made in the National Accounting Standards and the General Plan of Accounting Accounts, which entered into force on January 1, 2020.

Key words: *accounting, exchange rate differences, amount differences, exchange rate, foreign currency, current income, current expenses*

JEL: F31, M41

Introducere

Cursul valutar reprezintă un aspect crucial al economiei unei țări, influențând direct comerțul exterior, investițiile și nivelul de trai al populației. În Republica Moldova, situația cursului valutar este într-o continuă schimbare, iar compararea cu alte țări europene oferă o perspectivă interesantă asupra evoluției economice regionale. Totodată, schimbările economice și geopolitice pot avea un impact semnificativ asupra cursurilor valutare.

Scopul cercetării constă în:

- concretizarea definiției diferențelor de curs valutar și de sumă;
- stabilirea momentului în care apar diferențele de curs valutar și de sumă;
- evidențierea modalității de calculare a diferențelor de curs valutar și de sumă;
- reflectarea diferențelor de curs valutar și de sumă stabilite în contabilitate.

Metodele de cercetare utilizate pornesc de la *metoda analitică*, prin studierea actelor normative și aspecte teoretice ale temei abordate, *metoda sintezei*, prin colectarea informației relevante din literatura de specialitate la subiectul abordat, *metoda comparației*, prin evidențierea asemănărilor și deosebirilor aferente diferențelor de curs valutar și de sumă, precum și *metoda sistemică*, prin interpretarea informației prin exemplificare și argumentare.

Conținut de bază

Conform prevederilor SNC „Diferențe de curs valutar și de sumă”, *diferențele de curs valutar* reprezintă diferențe care rezultă din recalcularea valutei străine în monedă națională la diferite cursuri oficiale ale leului moldovenesc [2 art. 4], iar *diferențele de sumă* - diferențe care rezultă din recalcularea creanțelor și datoriilor exprimate în valută străină sau unități convenționale la diferite cursuri oficiale ale leului moldovenesc sau cursuri de schimb stabilite în contractele încheiate între rezidenții Republicii Moldova [2 art. 4].

Operațiunile în valută străină includ [2, art. 5]:

- 1) exportul/importul de active, servicii, lucrări, alte operațiuni de comerț internațional;

- 2) primirea/acordarea creditelor și împrumuturilor în valută străină;
- 3) efectuarea investițiilor financiare în valută străină (procurarea valorilor mobiliare, cotelor de participație în capitalul social al entității străine etc.);
- 4) primirea în capitalul social a aporturilor exprimate în valută străină;
- 5) eliberarea avansurilor spre decontare, primirea/transmiterea bunurilor în leasing și alte operațiuni în valută străină între rezidenții Republicii Moldova permise de legislația în vigoare.

Contabilitatea operațiunilor în valută străină se ține atât în monedă națională, cât și în valută străină. Echivalentul în monedă națională se determină prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data [2, art. 6]:

- 1) înregistrării inițiale a operațiunii în valută străină;
- 2) achitării integrale sau parțiale a creanțelor și datoriilor aferente operațiunilor în valută străină;
- 3) întocmirii situațiilor financiare (data raportării).

Operațiunile în valută străină se contabilizează inițial în monedă națională prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data înregistrării inițiale, care se determină în funcție de tipul operațiunii [2, art. 7]:

- 1) operațiunile bancare și de casă - data încasării (eliberării) numerarului;
- 2) exportul/importul de active, servicii, lucrări, alte operațiuni de comerț internațional:
 - data întocmirii declarației vamale, sau
 - data întocmirii documentului primar care confirmă trecerea dreptului de proprietate asupra activelor sau prestarea serviciilor, lucrărilor, sau
 - altă dată prevăzută de legislația în vigoare;
- 3) primirea/acordarea de credite și împrumuturi - data primirii/acordării creditelor și împrumuturilor;
- 4) efectuarea investițiilor financiare - data procurării investițiilor;
- 5) primirea în capitalul social a aporturilor exprimate în valută străină - data înregistrării de stat a constituirii (modificării) capitalului social sau altă dată permisă de legislație.

Achitarea creanțelor și datoriilor în valută străină se înregistrează prin aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc la data achitării. Diferențele de curs valutar favorabile și nefavorabile care apar la data achitării creanțelor și datoriilor se recunosc ca venituri sau cheltuieli curente (tabelul 1).

Tabelul 1. Modul de contabilizare a diferențelor de curs valutar

în cazul:	Diferențe de curs valutar favorabile		Diferențe de curs valutar nefavorabile	
	se înregistrează ca:	formula contabilă:	se înregistrează ca:	formula contabilă:
creșterii cursului valutar	majorare concomitentă a numerarului, creanțelor curente, altor elemente monetare și veniturilor curente	Debit 243 „Conturi curente în valută străină”, 221 „Creanțe comerciale” Credit 622 „Venituri financiare”, subcontul 622.6 „Venituri din diferențe de curs valutar”	Majorare concomitentă a cheltuielilor și datoriilor curente	Debit 722 „Cheltuieli financiare”, subcontul 722.4 „Cheltuieli din diferențe de curs valutar” Credit 511 „Credite bancare pe termen scurt”, 521 „Datorii comerciale curente”
scăderii cursului valutar	diminuare a datoriilor curente și majorare a veniturilor curente	Debit 511 „Credite bancare pe termen scurt”, 521 „Datorii comerciale curente” Credit 622 „Venituri financiare”, subcontul 622.6 „Venituri din diferențe de curs valutar”	majorare a cheltuielilor curente și diminuare a numerarului, creanțelor curente, altor elemente monetare	Debit 722 „Cheltuieli financiare”, subcontul 722.4 „Cheltuieli din diferențe de curs valutar” Credit 243 „Conturi curente în valută străină”, 221 „Creanțe comerciale”

Sursa: elaborat în baza [7, 2, art. 10]

Dacă analizăm determinarea diferențelor de sumă, acestea apar în cazul încheierii între rezidenții Republicii Moldova a contractelor în care părțile au convenit asupra unor datorii pecuniare exprimate în valută străină sau în unități convenționale [2, art. 17]. Inițial, operațiunile exprimate în valută străină sau în unități convenționale se înregistrează în contabilitate în monedă națională prin aplicarea cursului de schimb conform contractului încheiat, care poate fi cursul oficial al leului moldovenesc sau cursul de schimb stabilit de părțile contractante. Ulterior, achitarea creanțelor și

datoriilor aferente operațiunilor exprimate în valută străină sau unități convenționale se contabilizează în monedă națională prin aplicarea cursului de schimb la data achitării creanțelor și datoriilor sau la data livrării (procurării) activelor sau prestării (beneficierii) serviciilor sau stabilit în mărime fixă sau în alt mod de către părțile contractante [2, art. 19]. Notabil este faptul că, în cazul aplicării cursului de schimb la data livrării activelor sau aplicarea unui curs stabilit de părți în mărime fixă, diferențe de sumă nu apar, deoarece vânzătorul și cumpărătorul recunosc creanțele și datoriile în baza aceluiași curs de schimb [2]. Însă, atunci când se aplică cursul de schimb la data achitării creanțelor și datoriilor, diferențele de sumă aferente operațiunilor respective se contabilizează în modul următor [2, art. 20]:

1) diferențele de sumă favorabile - ca majorare a creanțelor curente sau altor active sau diminuare a datoriilor curente și majorare a veniturilor curente:

Debit contul 221 „Creanțe comerciale”, 521 „Datorii comerciale curente”

Credit contul 622 „Venituri financiare”, subcontul 622.7 „Venituri din diferențe de sumă”;

2) diferențele de sumă nefavorabile - ca majorare a cheltuielilor curente și diminuare a creanțelor curente sau altor active sau majorare a datoriilor curente:

Debit contul 722 „Cheltuieli financiare”, subcontul 722.5 „Cheltuieli din diferențe de sumă”

Credit contul 221 „Creanțe comerciale”, 521 „Datorii comerciale curente”.

Concluzii

Economia Republicii Moldova, în dezvoltare, se confruntă cu provocări care pot genera volatilitate. Diferențele semnificative ale cursului valutar pot afecta comerțul exterior și exporturile, având consecințe asupra veniturilor naționale. Cetățenii resimt schimbările prin modificarea prețurilor la bunuri și servicii, iar importatorii și exportatorii se adaptează la condițiile de schimb valutar pentru a-și proteja afacerile. Entitățile trebuie să identifice și să evalueze riscurile valutare asociate cu activitățile lor. Acest proces include analiza impactului fluctuațiilor de curs valutar asupra situațiilor financiare și implementarea măsurilor corespunzătoare pentru gestionarea acestor riscuri. Entitățile trebuie să respecte cerințele de raportare financiară stabilite de organizațiile de reglementare și norme internaționale. Informațiile legate de diferențele de curs valutar și de sumă trebuie să fie prezentate în mod clar și coerent în situațiile financiare pentru a asigura transparența și înțelegerea corespunzătoare de către utilizatori. Pentru Republica Moldova, menținerea unei politici economice echilibrate și stimularea investițiilor pot contribui la stabilizarea cursului valutar. Colaborarea cu parteneri europeni și implementarea reformelor structurale ar putea consolida poziția economică a țării.

Referințe bibliografice:

1. *Legea contabilității și raportării financiare*, Nr. 287 din 15.12.2017. În: Monitorul Oficial nr. 1-6, art. 22. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro#
2. *Standardul Național de Contabilitate „Diferențe de curs valutar și de sumă”*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 233-237, art. 153, din 22.10.2013. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128127&lang=ro#
3. *Planul general de conturi contabile*, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 119 din 06.08.2013. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 233-237 din 22.10.2013
4. *Regulamentul privind condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare* aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 13.02.2018. (Monitorul Oficial al Republicii Moldpva, nr 68-76 din 08.03.2018.
5. GRAUR, A., HAREA, R. Mecanismul de recunoaștere și contabilizarea diferențelor de sumă. În *International scientific conference on accounting, ISCA 2021: 10 Edition, Aprilie 1-2, 2021*, pg. 208-215, 2021.
6. GRABAROVSKI, L. (Unele aspecte privind contabilitatea diferențelor de curs valutar. În *problemele contabilității și auditului în condițiile globalizării (15-16 aprilie 2005)*, pg. 47-49, 2005.
7. MARIANA, B. Esența și particularitățile aplicării diferențelor de sumă în diverse situații. *Contabilitate și audit: revistă practico-științifică pentru contabil, manageri, funcționari fiscali, auditori= Buhgalterskij ucuet i audit Nr.11,12, (pg. 33-45, 24-29) 2015.*
8. DANIELA, B. Contabilitatea diferențelor de curs valutar și de sumă: similitudini și deosebiri. *Simpozion științific al tinerilor cercetători, Ediția a 20-a (8-9 aprilie 2022) Vol,1, (pg. 154-159). Chișinău 2022.*